

multidisciplinair experimenteel podium voor actuele kunst

Wethouder van cultuur Paul de Rook
Postbus 20001
9700 PB GRONINGEN

Bestuur stichting SIGN
p/a Winschoterkade 10
9711 EA Groningen

Betreft: Advies "Op Steviger Grond" cultuurnota 2021-2024
Datum: 21 juni 2020

Geachte wethouder, beste Paul,

Bij deze willen wij ons ongenoegen laten blijken over voornoemd advies. In dit schrijven hebben we op een rijtje gezet waar de advisering volgens het bestuur van SIGN vragen oproept en tekortschiet. De feitelijke onjuistheden hebben we kort samengevat aan het slot. Het mag evenwel duidelijk zijn dat wij het advies als geheel onjuist achten vandaar dat wij een uitvoerige toelichting sturen.

Wij hopen dat naar aanleiding van dit schrijven de advisering nog eens tegen het licht gehouden zal worden. Tevens zullen wij ons wenden tot de gemeenteraad van Groningen dat uiteindelijk beslist over verdeling van gemeenschapsgelden.

Wij zijn bereid tot een open en eerlijke gedachtewisseling en zullen bij uitnodiging, graag nadere toelichting verstrekken.

Met vriendelijke groet,

namens stichting SIGN

Moniek Baars, voorzitter

i.a.a. Kunstraad Groningen
raadsfracties gemeente Groningen
tevens verzonden als e-mail

Winschoterkade 10 9711EA - Groningen, the Netherlands +31 (0)50 3132651
>signnl@gmail.com < + > NL70INGB0002830869 < + > www.sign2.nl<
>Btw.nr. 800799057B01 < + > K.v.K. 41011747<

Beoordeling advies cultuurnota 2021-2024

Aanvraag € 146.000 Advies: € 70.000

Het subsidie-advies van de Kunstraad staat zowel procentueel als absoluut wat ons betreft in geen enkele verhouding tot de betekenis van SIGN voor de Groninger beeldende kunst. Dit mede gezien de positieve beoordeling en een enkele kritische kanttekening van de betreffende commissie. Onderstaand hopen wij het een en ander te onderbouwen. Bovendien wijzen wij op een aantal fouten dat in de advisering is geslopen en dient te worden rechtgezet.

Het Gronings veld

Van instellingen die met gemeenschapsgeld (input) werken mag verwacht worden dat zij met dat geld iets zichtbaars doen voor de gemeenschap (output). Bij het advies van de Kunstraad valt op dat SIGN geprezen wordt om de nog altijd levendige en relevante bijdrage aan de beeldende kunst in Groningen (van lokaal tot en met internationaal; zie pagina 91 en 92). Niettemin is SIGN voor nog geen 48 % gehonoreerd in de aanvraag. Dat is nog minder dan nieuwkomer Het Resort (50 %) en helemaal in schril contrast met NP3 (81%) en Noorderlicht (ruim 90 %). Opvallend is dat SIGN, Noorderlicht en Het Resort daarbij duidelijk kiezen voor output terwijl de Kunstraad constateert dat, nog afgezien van inhoudelijke bedenkingen en publieksbereik, NP3 enkel een input bijdrage vraagt voor de vaste kosten en dat gaat lijnrecht in tegen het uitgezette beleid:

Goede huisvesting is belangrijk, maar het is ook van belang een situatie te vermijden waarin het geld naar stenen en niet naar programma's gaat. ("Op Steviger Grond" pagina 9, paragraaf 1.5)

Daarbij dient nog opgemerkt te worden dat deze bijdrage voor NP3 niet wordt besteed aan basale huisvesting maar voor het in stand houden van 3 locaties.

Het is voor ons dus onbegrijpelijk dat zowel procentueel als in absolute bedragen tot deze verdeling is gekomen. Temeer daar men uit de output van SIGN, Het Resort en Noorderlicht de conclusie kan trekken dat het noodzakelijk is voor een zichtbare en levendige organisatie en programmering om medewerkers in dienst te hebben die full-time met de instelling bezig kunnen zijn.

Met de voorgestane verdeling dreigt voor SIGN eveneens een situatie te ontstaan waarin het overgrote deel van de subsidie naar de vaste lasten gaat. Het takenpakket van de twee fulltime medewerkers verschuift meer en meer van scouten, programmeren en tentoonstellingen bouwen naar schrijven van fondsaanvragen want als je nog iets wilt programmeren gaat met name veel tijd zitten in het aanvragen van ondersteuning bij (andere) fondsen. Dat kun je niet in je vrije tijd realiseren naast een full-time baan als je tenminste de levendige organisatie wilt blijven die SIGN al meer dan 30 jaar is.

In dit verband is het wellicht niet overbodig om te wijzen op het feit dat Het Resort nomadisch is en zoveel mogelijk gebruik tracht te maken van leegstaande, gemeentelijke en/of publieke locaties. Daarmee zijn ongetwijfeld de huisvestingslasten lager dan die van SIGN. Voorts past Het Resort het programma en de toepassing van de fair practice nog aan aan de beschikbare gelden. Dat doet SIGN denken aan de eerste 10 jaar van haar bestaan toen voor iedere tentoonstelling hetzij eigen geld werd besteed, hetzij projectsubsidie moest worden gevraagd.

Landelijke status

SIGN wordt al jaren ondersteund en erkend als belangwekkend podium door het Mondriaan Fonds. Aanvankelijk op projectbasis. De afgelopen drie jaren is SIGN voor het jaarprogramma door het Mondriaan Fonds ondersteund met bedragen die nagenoeg gelijk lagen aan de gemeentelijke

bijdrage. Daarmee is SIGN landelijk qua status vergelijkbaar met Noorderlicht. Immers, ondersteuning van de jaarprogrammering door het Mondriaan Fonds wordt in Nederland gezien als een kwaliteitskeurmerk en SIGN en Noorderlicht zijn de enige instellingen in Groningen en met Kunsthuis Syb uit Beetsterzwaag de enige instellingen in het Noorden die deze ondersteuning krijgen van de bijna veertig instellingen in Nederland en de Antillen.

In dat licht bezien is het moeilijk te begrijpen dat Noorderlicht terecht 90 % van de gemeentelijke aanvraag ziet gehonoreerd en SIGN slechts 48 %. Beide organisaties bevinden zich in relatie tot het Mondriaan Fonds in een zelfde lastige situatie de komende jaren. Door bezuiniging (van 3,5 naar 2,5 miljoen euro per jaar) en herstructurering waardoor minder instellingen bijdragen kunnen verwachten die ook nog eens vastliggen qua hoogte, loopt SIGN evenals Noorderlicht het risico dat het niet (meer) ondersteund kan worden door het Mondriaan Fonds. Uiteraard hopen wij dat het Mondriaan Fonds onze nieuwe aanvraag voor de komende twee jaar wederom wil honoreren. Mocht dat niet zo zijn dan zal SIGN met slechts 70.000 als basisondersteuning van de gemeente Groningen een forse stap terug moeten doen en dat staat in schril contrast met de uitspraak van wethouder Paul de Rook bij de opening van de jubileumexpositie van SIGN in december 2019: “Ik denk dat jullie inmiddels niet meer weg te denken zijn uit cultureel Groningen....” Een stap terug die zeker voelbaar en zichtbaar zal zijn in de Groninger beeldende kunst.

Eigen inkomsten

Wat betreft de financiën willen wij tot slot benadrukken dat de aanvraag (€ 146.000) min of meer de geïndexeerde aanvraag van 4 jaar geleden is (toen was € 120.000 aangevraagd). Met de bijdragen van het Mondriaan Fonds en andere inkomsten hebben we desondanks de afgelopen 3 jaar de plannen kunnen realiseren. De “eigen inkomsten” die worden genoemd in het advies bedragen dus geen 25 % maar meer dan 100 % ten opzichte van de gemeentelijke bijdrage in de afgelopen jaren. Zo werd in 2018 € 85.730,43 aan externe middelen ten opzichte van de gemeentelijke bijdrage binnengehaald en in 2019 € 82.964,32, respectievelijk 122,47% en 118,5%.

Dat in deze onzekere tijden, zowel vanwege de veranderingen bij het Mondriaan Fonds als de gehele economische situatie, wederom de gemeentelijke bijdrage met inkomsten uit andere bronnen kan worden aangevuld is een stuk onzekerder. En aan het minimumloon van beide medewerkers willen en mogen wij vanwege de Code Cultural Governance niet tornen.

Fair Practice

Ten aanzien van de Fair Pay willen we nog wijzen op een foute conclusie van de Kunstraad. SIGN heeft zich sinds het ontstaan van de Fair Practice Code geconformeerd aan de uitgangspunten en die uitgevoerd. Dat SIGN dit ter discussie stelt is niet aan de orde. Met de Kunstraad signaleert SIGN echter dat het handhaven van Fair Practice (Fair Pay) met de in de code voorgestelde honoraria heel lastig wordt zonder dat daarvoor vanuit de overheid of andere participanten middelen worden vrijgemaakt. SIGN betaalde kunstenaars, zij het bescheiden en voorzover de budgetten dat toelieten, bovendien al voordat de Fair Practice werd geïstitutionaliseerd. Er is derhalve geen enkele aanleiding om te veronderstellen dat kunstenaars volgens SIGN niet of minder betaald zouden moeten worden.

Het probleem van de lage structurele bijdrage zal bij het huidige advies en de onzekerheid omtrent andere fondsen de komende jaren gemakkelijk kunnen leiden tot kaalslag waarbij wij willen benadrukken dat de huisvestingslasten van SIGN nog laag zijn en de twee full-time medewerkers voor een minimumloon zich meer dan 40 uur per week inzetten voor de beeldende kunst in Groningen. Vanuit het oogpunt van de Code Cultural Governance is dat richting de medewerkers het minimale wat wij kunnen doen en waartoe wij ons verplicht achten. Op dit vlak zien we bij andere instellingen riantere beloningen.

Bij handhaving van de geadviseerde subsidiëring is de kans dus groot dat SIGN zich bij toepassing van Fair Practice en Fair Pay zal moeten beperken tot een enkele activiteit per seizoen. Dat Het

Resort kiest voor het betalen van de medewerkers per te realiseren project is te begrijpen bij een in opbouw zijnde nieuwkomer. Voor onze medewerkers zou dit echter een teruggang betekenen naar een situatie zoals 20 jaar geleden en daarvoor en dat staat, om het eufemistisch uit te drukken, op z'n minst op gespannen voet met de Code Cultural Governance.

Samenwerkingen

SIGN werkt met veel instellingen samen. Op beeldende kunstgebied is dat voornamelijk met Het Resort binnen de stad Groningen. Veelvuldig wordt geopperd, evenals bij voorgaande cultuurnota's, door de Kunstraad dat dit met CBK, Groninger Museum, NP3 eveneens zou moeten gebeuren. Tevens ten aanzien van tot de verbeelding sprekende locaties als Video Bus Stop, Tschumipaviljoen etc.

In het verleden heeft SIGN zich daarvoor altijd open gesteld en af en toe wordt met het CBK samengewerkt. Wij hebben echter evenzeer moeten vaststellen dat de genoemde instellingen doorgaans weinig coöperatief zijn. De Kunstraad signaleert dit ook, bijvoorbeeld bij het Groninger Museum dat zich weinig gelegen laat liggen aan de functie van cultuurpijler. Bovendien willen we in herinnering roepen dat de Kunstraad al eerder heeft vastgesteld dat bij de organisatie van ondermeer Young Grunnen Artist en Marker het ontbreken van SIGN was opgevallen en node werd gemist juist vanwege de bij SIGN aanwezige expertise.

Voor het overige werkt SIGN binnen en met andere organisaties (Noordenaars, Gronings Vuur, Sounds of Music, Clash, Noorderlicht, Frank Mohr Instituut, Minerva etc. etc.) veelvuldig samen, binnen en buiten Groningen. Dat kan men versnipperd noemen, evenzogoed kan men vaststellen dat dit leidt tot een brede publieksbenadering en verbinding tussen diverse kunstdisciplines, instellingen binnen en buiten de gesubsidieerde sector en cultuuruitingen.

Begeleiding

De Kunstraad merkt ten onrechte op dat SIGN geen kunstenaars van het eerste uur betreft bij de begeleiding van jonge kunstenaars. Wij bestrijden dat want vanuit het Mondriaan Fonds wordt het beleid met zogenoemde reflectanten, veelal inmiddels oudere kunstenaars die eerder bij SIGN hebben geëxposeerd of gewerkt, als onderscheidend aangemerkt. Dat daar wellicht niet letterlijk kunstenaars van het eerste uur bij zitten mag juist zijn maar komt niet overeen met de intenties van het programma. Voorts betrekken wij experts uit andere disciplines als ict bij het bieden van begeleiding en reflectie. Wij putten daarbij uit ons in 30 jaar opgebouwde netwerk van bezoekers en samenwerkingen.

In relatie hiermee hebben wij niet kunnen bedenken waarom de begeleiding van jonge kunstenaars die in en met SIGN werken door het CBK overgenomen zou moeten worden. SIGN werkt in sterke mate projectgericht en zowel op locatie als in de eigen projectruimte met daartoe uitgenodigde kunstenaars. Daarbij is een direct contact en begeleiding ook buiten kantooruren niet alleen gewenst maar wordt door de kunstenaars in overwegende mate genoemd en geroemd omdat daarmee de bijzondere en nadrukkelijke betrokkenheid van SIGN bij de kunstenaars en hun werk als zeer uitzonderlijk, tevens in landelijk perspectief, wordt ervaren. Het is een wezenskenmerk van SIGN en bepaalt mede de uniciteit en mentaliteit.

Wat men zich daarbij kan afvragen: waarom wordt SIGN aangemoedigd talentbegeleiding aan het CBK over te dragen en Het Resort enkel gevraagd de talentontwikkeling af te stemmen met SIGN en CBK. Wat is de ratio achter deze stellingnames en dient NP3 niet in dit verhaal meegenomen te worden als het dan toch over afstemming gaat? De Kunstraad lijkt niet consistent in haar adviezen op dit punt.

Binnen deze context willen we onze verbazing uitspreken dat het CBK met een jaarlijkse bijdrage van rond een miljoen euro naar ons inzicht onevenredig gesteund wordt. Het CBK stelt volgens het

advies dat men een gelijkwaardige positie binnen de Groningse kunstwereld inneemt sinds de verzelfstandiging in 2019. Met inachtneming van de activiteiten voor kunst in de openbare ruimte en de kunstuitleen kan men zich afvragen in hoeverre die verzelfstandiging al is voltooid gelet op de hoogte van de financiële ondersteuning de komende jaren. Ook de adviescommissie plaatst zo haar vraagtekens bij de plannen van en rond het CBK. Desondanks zal dit SIGN niet weerhouden van toekomstige samenwerking maar dat zal telkens weer op z'n merites worden beschouwd en niet vanuit een generiek idee ("draag talentbegeleiding over") plaatsvinden.

Kortom:

SIGN voelt zich ondergewaardeerd wat betreft de geadviseerde subsidiëring voor de komende cultuurperiode. Wij pleiten er dan ook voor om de geadviseerde bedragen van de vier genoemde instellingen (Noorderlicht, NP3, Het Resort en SIGN) nog eens nader te heroverwegen en in verhouding met elkaar te brengen, zowel in absolute als relatieve hoogte.

Onjuistheden samengevat:

Als het gaat om begeleiding van kunstenaars is er veel overlap met Het Resort.

Begeleiding van kunstenaars wordt door SIGN al langer gedaan dan Het Resort bestaat. Dus de overlap vindt omgekeerd plaats.

Eigen inkomsten vormen ongeveer 25% van de begroting (onder meer sponsoring, bijdragen in natura, private fondsen).

Dat klopt als we uitgaan van een volledig gehonoreerde aanvraag. Aangezien dat niet het geval is neemt dit percentage toe tot boven de 100 % en dat is in overeenstemming met de afrekeningen van de laatste jaren waarbij gemakshalve uitgegaan wordt van voortzetting bijdrage Mondriaan Fonds.

Mogelijk kan SIGN in de begeleiding van kunstenaars beter gebruik maken van hun 30-jarige geschiedenis door bijvoorbeeld de kunstenaars van het eerste uur in te zetten.

SIGN maakt gebruik van haar in 30 jaar opgebouwde netwerk van kunstenaars en andere experts bij de talentbegeleiding.

Of SIGN veel nieuwe bezoekers trekt is moeilijk in te schatten.

SIGN trekt voortdurend nieuw publiek. Dit is inherent aan de positie van SIGN binnen de kunstwereld in Groningen, de contacten met de kunstopleidingen en jonge talenten, zowel lokaal als nationaal.